

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ԳՈՐԻՍԻ ՅՈՒ. ԲԱԽՇՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԹԻՎ 3 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

Ուսումնական հաստատության անվանումը

Հաստատում եմ

Տնօրեն Ա. Ավանեսյան

« _____ » _____ 2026թ.

ՕՐԱՑՈՒՑԱՅԻՆ-ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ _____ Հայաստանի աշխարհագրություն

ԴԱՄԱՐԱՆ _____ 9 ԿԻՍԱՍՅԱԿ _____ I, II ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ _____ 2026-2027 ԺԱՄԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ _____ 68 2

(տարեկան) (շաբաթական)

ԴԱՍԱԳՐՔԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ _____ Հայաստանի աշխարհագրություն

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ _____ Տիգրան Մեծ ՀԵՂԻՆԱԿ _____ Մանասյան Մ., Հովսեփյան Ա.

ՈՒՍՈՒՑԻՉ _____ Հերմինե Ալավերդյան

Քննարկվել, հավանության է արժանացել _____

մեթոդախաղերման _____ նիստում: Արձանագրություն թիվ _____

Մեթոդախաղերման նախագահ _____ Հերմինե Ալավերդյան

(ստորագրություն)

(ազգանուն, անուն)

Տնօրենի տեղակալ _____

(ստորագրություն)

Մերի Մկրտչյան _____

(ազգանուն, անուն)

№	ԴԱՍԻ ՎԵՐՆԱԳԻՐԸ		ԴԱՍԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	ԴԱՍԻ ՎԵՐՋՆԱԴՐՅՈՒՆՔԸ	ԳՐՔԻ ԷՋԸ	ԺԱՄԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ			ԺԱՄԿԵՏԸ
						ԸՆԴ	ՏԵՄ	ԳՈՐԾ	
ԹԵՄԱ 1		Հայկական լեռնաշխարհ							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		Ձեռք բերել գիտելիքներ Հայկական լեռնաշխարհի (ՀԼ) աշխարհագրական դիրքի, բնական պայմանների ու ռեսուրսների, բնության բաղադրիչների ներքին տարածքային տարբերությունների վերաբերյալ:							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱԴՐՅՈՒՆՔԸ		1. Ներկայացնել Հայկական լեռնաշխարհի ֆիզիկաաշխարհագրական հիմնական օբյեկտների, երևույթների ու գործընթացների ձևավորման և տեղաբաշխման առանձնահատկությունները: 2. Թեմայի նպատակին հասնելու համար սովորողը պետք է կարողանա՝ 1. Պարտադիր ա. Նկարագրել Հայկական լեռնաշխարհի աշխարհագրական դիրքի առանձնահատկությունները մեզո (միջին) մակարդակում (Հ9): բ. Բացատրել Հայկական լեռնաշխարհի բնական պայմանների առանձնահատկությունները: (Հ17) գ. Նկարագրել Հայկական լեռնաշխարհի երկրաբանական զարգացման գործընթացները, բացատրել լեռնաշխարհի սեյսմիկության և հրաբխականության պատճառը: (Հ9) դ. Ներկայացնել Հայկական լեռնաշխարհի հիմնական օգտակար հանածոները: ե. Ներկայացնել Հայկական լեռնաշխարհի մակերևույթի հիմնական առանձնահատկությունները: (Հ8) զ. Քարտեզի վրա ցույց տալ լեռնագրական գլխավոր միավորները: (Հ31) է. Բացատրել Հայկական լեռնաշխարհի կլիմաստեղծ գործոնները, վերլուծել դրանց միջև եղած պատճառահետևանքային կապերը: (Հ9, Հ31) ը. Ներկայացնել և քարտեզի վրա ցույց տալ Հայկական լեռնաշխարհի խոշոր գետերը և լճերը (Հ17): թ. Բացատրել հողերի, բուսականության և կենդանական աշխարհի ձևավորման ու տարածման առանձնահատկությունները: (Հ17) 2. Լրացուցիչ ա. Հաշվել Հայկական լեռնաշխարհի որևէ կետի մոտավոր հեռավորությունը (աստիճաններով և կիլոմետրերով) հասարակածից և հյուսիսային արևադարձից (Հ4): բ. Լուծել Հայկական լեռնաշխարհի կլիմայի, գետերի, լճերի վերաբերյալ խնդիրներ: (Հ7,Հ9)							
1	Ներածություն		Սովորողների մեջ ձևավորել գիտելիքներ մեր հայրենիքի՝ Հայաստանի աշխարհագրության մասին: Ծանոթացնել «Հայաստանի աշխարհագրություն» դասընթացի նպատակին և խնդիրներին:	Ճիշտ գնահատել Հայաստանի զարգացման հեռանկարներն ու իրական հնարավորությունները, ճիշտ կողմնորոշվել համաշխարհային ու տարածաշրջանային նշանակության իրադարձություններում, հասկանալ մեզ ներկայացվող մարտահրավերները և պատկերացում ունենալ դրանց դիմակայելու ուղիների մասին:	3-5	1	1		
2	Հայաստանն աշխարհի քարտեզում: Սահմանները: Աշխարհագրական դիրքը		Սովորողների մեջ ձևավորել գիտելիքներ Հայկական լեռնաշխարհի և նրա սահմանների մասին: Նպաստել միջանձնային հաղորդակցության մշակույթի ձևավորմանը՝ խմբային աշխատանքի կազմակերպման միջոցով:	Բնութագրել Հայաստանի աշխարհագրական դիրքը: Ներկայացնել ՏԱԴ-ի, ՔԱԴ-ը: Ներկայացնել ՀՀ-ի տեղն արդի քաղաքական քարտեզում: (Ս9.ՀԵԳ.ԱԶԲ.1)	6-7	1	1		
3	Հայկական լեռնաշխարհի երկրաբանական առանձնահատկությունները: Մակերևույթի հիմնական գծերը:		Ձևավորել գիտելիքներ ՀԼ-ի երկրաբանական առանձնահատկություններին	Բնորոշել ՀԼ, ՀՀ մակերևույթի առանձնահատկությունները: (Ս9.ԲՄ.Ե.1)	8-14	1	1		
4	Կլիման		Ձևավորել գիտելիքներ ՀԼ-ի կլիմայի, կլիմայաստեղծ գործոններինմասին:	Բնորոշել ՀԼ, ՀՀ կլիմայական առանձնահատկությունները, դրանց ազդեցությունը տնտեսության վրա: (Ս9.ԲՄ.Ե.6)	14-16	1	1		
5	Ներքին ջրերը		Ձևավորել գիտելիքներ ՀԼ-ի ջրագրական ցանցի առանձնահատկությունների վերաբերյալ:	Վերլուծել ՀԼ, ՀՀ ջրագրական ցանցի ձևավորման առանձնահատկությունները: (Ս9.ԲՄ.Ե.4)	16-19	1	1		
6	Հողերը, բուսականությունը,		Ձևավորել գիտելիքներ ՀԼ-ի հողերի,	Ներկայացնել հողածածկույթի, բուսական	19-21	1	1		

	կենդանական աշխարհը	բուսական և կենդանական աշխարհի տարածման առանձնահատկությունների վերաբերյալ:	և կենդանական աշխարհների ու բնատարածքային համալիրների հորիզոնական և վերընթաց տեղաբաշխման օրինաչափությունները ՀՀ-ում, առանձին տարածաշրջաններում և պետություններում: (Մ.ԲՄ.Ե.13)					
7	«Հայկական լեռնաշխարհ» բաժնի կրկնություն	Սովորողների մեջ ձևավորել թեմայի հիմնական հասկացությունները ընկալելու, վերլուծելու և ամփոփ ներկայացնելու կարողություններ:	Ներկայացնել, վերլուծել թեմայի հիմնական հասկացությունները:	21-22	1	1		
8	ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՇԽԱՏԱՆՔ 1. Բանավոր հարցում Հայկական լեռնաշխարհ	Ամրապնդել սովորողների գիտելիքները թեմայի վերաբերյալ: Զարգացնել սովորողների համեմատական, վերլուծական կարողությունները:	Կատարել անհատական աշխատանք՝ ներկայացնելով գիտելիքները, կարողությունները, հմտությունները թեմայի վերաբերյալ:		1		1	
ԹԵՄԱ 2 ՀՀ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ								
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		Ապահովել ՀՀ բնության օբյեկտների և երևույթների տարածական օրինաչափությունների և առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքների և վերլուծական հմտությունների ձևավորում:						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱԴՐՅՈՒՆՔԸ		1. Ներկայացնել ՀՀ աշխարհագրական դիրքի տարբեր տեսակների, դրանց վրա ազդող գործոնների առանձնահատկությունները, ՀՀ պետական սահմանների ձևավորման և վարչատարածքային կառուցվածքի բնորոշ գծերը: 2. Թեմայի նպատակին հասնելու համար սովորողը պետք է կարողանա՝ Պարտադիր 1.Նկարագրել ՀՀ ֆիզիկաաշխարհագրական, տնտեսաաշխարհագրական և քաղաքաաշխարհագրական դիրքերի բնորոշ գծերը: (Հ16) 2.Բացատրել ՀՀ ներկայիս պետական սահմանների ձևավորման վրա պատմական գործընթացների և քաղաքաաշխարհագրական գործոնների ազդեցությունը: (Հ15, Հ16) 3.Նկարագրել ՀՀ պետական կառավարման ձևն ու վարչատարածքային կառուցվածքը, քարտեզի վրա ցույց տալ մարզերն ու մարզկենտրոնները: (Հ19,Հ23)						
9	Ընդհանուր ակնարկ: Հայաստանի Հանրապետության(ՀՀ) պետական տարածքն ու սահմանները, դրանց ձևավորումը, աշխարհագրական դիրքը	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ պետական տարածքի ու պետական սահմանների վերաբերյալ: Ներկայացնել ՀՀ-ի սահմանակից պետությունները: Զարգացնել սովորողների քննադատական, համեմատական, վերլուծական կարողությունները:	Ներկայացնել ՀՀ-ի տեղն արդի քաղաքական քարտեզում: (Ա9.ՀԵԳ.ԱՔԲ.1) Ներկայացնել ՀՀ պետական տարածքն ու պետական սահմանները, դրանց ձևավորումը: (Ա9.ՀԵԳ.ԱՔԲ.3)	23-27	1	1		
10	ՀՀ պետական կառավարման ձևը: Տարածքային կառավարումը և տեղական ինքնակառավարումը:	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ վարչատարածքային կառուցվածքի փոփոխությունների վերաբերյալ: Բացատրել ՀՀ ներկա վարչատարածքային կառուցվածքը:	Բնութագրել ՀՀ կառավարման ձևն ու վարչատարածքային կառուցվածքը: (Ա9.ՀԵԳ.ԱՔԲ.2)	28-30	1	1		
11	ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՇԽԱՏԱՆՔ 2. Բանավոր հարցում ՀՀ ընդհանուր բնութագիրը	Ամրապնդել սովորողների գիտելիքները թեմայի վերաբերյալ: Զարգացնել սովորողների համեմատական, վերլուծական կարողությունները:	Կատարել անհատական աշխատանք՝ ներկայացնելով գիտելիքները, կարողությունները, հմտությունները թեմայի վերաբերյալ:		1		1	
ԹԵՄԱ 3 ՀՀ ԲՆՈՒԹՅՈՒՆԸ								
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		Ապահովել ՀՀ բնության օբյեկտների և երևույթների տարածական օրինաչափությունների և առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքների և վերլուծական հմտությունների ձևավորումը:						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱԴՐՅՈՒՆՔԸ		1. Վերլուծել ՀՀ ֆիզիկաաշխարհագրական հիմնական օբյեկտների, երևույթների ու գործընթացների ձևավորման և տեղաբաշխման առանձնահատկությունները: 2. Թեմայի նպատակին հասնելու համար սովորողը պետք է կարողանա՝ 1.Պարտադիր ա. Ներկայացնել մակերևույթի ձևավորման հիմնական երկրաբանական գործընթացները:(Հ9)						

		բ. Ներկայացնել ՀՀ մակերևույթի հիմնական առանձնահատկությունները (Հ8): գ. Ներկայացնել ՀՀ օգտակար հանածոների խոշոր հանքավայրերը քարտեզի օգնությամբ: (Հ29) դ. Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ ռելիեֆի հիմնական միավորները (ծալքաբեկորավոր խոշոր լեռնային համակարգերը, 3500 մետրից բարձր լեռնագագաթները, հրաբխային լեռնավահաններ, սարավանդներ, միջլեռնային խոշոր գոգավորություններ) (Հ18): ե. Նկարագրել կլիմաստեղծ հիմնական գործոնների ազդեցությունը ՀՀ կլիմայի վրա: (Հ9) զ. Բացատրել ՀՀ կլիմայական առանձնահատկությունների ազդեցությունը մարդու տնտեսական գործունեության վրա: (Հ17, Հ31) է. Վերլուծել ՀՀ ջրային հաշվեկշիռը:(Հ17) ը. Ներկայացնել ՀՀ գետերի գլխավոր հատկանիշները, քարտեզի վրա ցույց տալ խոշոր գետերը: (Հ8) թ. Դասակարգել և քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ նշանավոր լճերը: (Հ8) ժ. Բացատրել Սևանա լճի հիմնախնդրի էությունը:(Հ16) ժա. Հիմնավորել ջրային ռեսուրսների պահպանության անհրաժեշտությունն ու առաջարկել լուծումներ:(Հ16) ժբ. Բացատրել ՀՀ հողատիպերի, բուսական և կենդանական աշխարհի բազմազանության պատճառները, դրանց վերընթաց գոտիական տարածման առանձնահատկությունները: (Հ17) ժգ. Բացատրել ՀՀ բնօգտագործման և բնապահպանական գլխավոր հիմնախնդիրների պատճառահետևանքային կապերը (օդային ավազանի, հողային, ջրային ռեսուրսների պահպանություն, ռացիոնալ օգտագործում): (Հ16,Հ17,Հ31) ժդ. Նկարագրել ՀՀ տարածքին առավել բնորոշ բնական աղետները, քննարկել և ներկայացնել աղետների կանխման և դրանցից հնարավոր պաշտպանության միջոցառումները: (Հ16, Հ17,Հ31) ժե.Թվարկել և բնութագրել հատուկ պահպանվող տարածքները: Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ արգելոցներն ու ազգային պարկերը: (Հ16, Հ17, Հ18) ժզ. Բացատրել ՀՀ Կարմիր գրքերի նշանակությունը: (Հ16, Հ17) 2. Լրացուցիչ ա. Համեմատել Արարսի և Կուրի ավազանների ջրագրական ցանցերը: Լուծել գետային ցանցի խտության, հոսքի, անկման և թեքության որոշման խնդիրներ և կատարել եզրահանգումներ: (Հ6)						
12	Երկրաբանական կառուցվածքը: Օգտակար հանածոները:	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ երկրաբանական կառուցվածքի, օգտակար հանածոներ տարածման հիմնական առանձնահատկությունների վերաբերյալ:	Բնութագրել ՀՀ երկրաբանական զարգացման ուղին: Ներկայացնել ՀՀ մետաղական օգտակար հանածոների հիմնական հանքավայրերը: Բնութագրել ՀՀ բնառեսուրսային ներուժը: (Մ9.ՄԲ.ՇՄ.2)	31-34	1	1		
13	ՀՀ մակերևույթը	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ մակերևույթի առանձնահատկությունների մասին:	Բնորոշել ՀԼ, ՀՀ մակերևույթի առանձնահատկությունները: (Մ9.ԲՄ.Ե.1)	34-37	1	1		
14	ՀՀ մակերևույթը (շարունակությունը)	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ ռելիեֆառաջացնող գործոնների, մակերևույթի խոշոր ձևերի մասին:	Բնութագրել ՀՀ ռելիեֆառաջացնող գործոնները, տեկտոնական և հրաբխային ռելիեֆի խոշոր ձևերը: (Մ9.ԲՄ.Ե.2)	37-69	1	1		
15	ՀՀ կլիմայի ընդհանուր բնութագիրը. տարվա կլիմայական եղանակները, կլիմայի վերընթաց գոտիականությունը	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ կլիմայի հիմնական առանձնահատկությունների վերաբերյալ:	Բնորոշել ՀԼ, ՀՀ կլիմայական առանձնահատկությունները, դրանց ազդեցությունը տնտեսության վրա: (Մ9.ԲՄ.Ե.6)	40-44	1	1		
16	ՀՀ ջրագրությունը: Գետերը	Նպաստել ՀՀ ջրագրական ցանցի առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքի ձևավորմանը:	Վերլուծել ՀԼ, ՀՀ ջրագրական ցանցի ձևավորման առանձնահատկությունները: (Մ9.ԲՄ.Ե.4) Վերլուծել ՀՀ ջրային ռեսուրսների պահպանության առանձնահատկությունները: (Մ9.ԲՄ.Ե.5)	44-47	1	1		
17	ՀՀ ջրագրությունը: Լճերը, Սևանա լիճ: Ստորգետնյա ջրերը: Զրային ռեսուրսների պահպանությունը	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ լճերի, ստորգետնյա ջրերի, ՀՀ ջրային ռեսուրսների պահպանության վերաբերյալ:	Ներկայացնել ՀՀ լճերը, ստորգետնյա ջրերը: Վերլուծել ՀՀ ջրային ռեսուրսների պահպանության առանձնահատկությունները: (Մ9.ԲՄ.Ե.5)	47-50	1	1		
18	ՀՀ հողային ծածկույթը, բուսականությունը և կենդանական աշխարհը	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ տարածքի հողային տիպերի բազմազանության, ՀՀ-ում տարածված գլխավոր	Ներկայացնել հողածածկույթի, բուսական և կենդանական աշխարհների տեղաբաշխման	51-55	1	1		

ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐՅՈՒՆՔԸ		Ներկայացնել և վերլուծել ՀՀ բնակչության թվի և դրա շարժընթացի, կազմի, տեղաբաշխման և տարաբնակեցման առանձնահատկությունները: Թեմայի նպատակին հասնելու համար սովորողը պետք է կարողանա՝ 1. Բացատրել Հայաստանում բնակչության թվի շարժընթացի պատճառները՝ 19-րդ դարից մինչև մեր օրերը: 2. Վերլուծել ՀՀ բնակչության բնական և մեխանիկական շարժերի ցուցանիշների դինամիկան, վերարտադրության և ժողովրդագրական քաղաքականության առանձնահատկությունները, բնական աճի ցածր մակարդակը: 3. Ներկայացնել ՀՀ բնակչության ազգային, կրոնական և սեռատարիքային կազմի առանձնահատկությունները: 4. Թվարկել ՀՀ աշխատանքային ռեսուրսները բնութագրող որակական և քանակական ցուցանիշները, բացատրել տնտեսության զարգացման և աշխատանքային ռեսուրսների քանակի և որակի միջև առկա կապերը: 5. Գնահատել միգրացիայի սոցիալ-տնտեսական հետևանքները ՀՀ-ում: 6. Ներկայացնել ՀՀ բնակչության տեղաբաշխման և տարաբնակեցման առանձնահատկությունները: 7. Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ քաղաքներն ըստ մարզերի:						
27	ՀՀ բնակչության թվաքանակի շարժընթացը	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ բնակչության թվաքանակի շարժընթացի, բնական և մեխանիկական շարժերի, կազմի, աշխատանքային ռեսուրսների, տեղաբաշխման ու տարաբնակեցման օրինաչափությունների և առանձնահատկությունների վերաբերյալ:	Բնորոշել բնակչության թվաքանակի փոփոխության գործընթացը, վերլուծել աշխարհի ժողովրդագրական քաղաքականությունը՝ առանձին տարածաշրջանների, պետությունների, ՀՀ օրինակով: (Մ.ՀԵԳ.ԲԱ.1)	70-72	1	1		
28	ՀՀ բնակչության թվի բնական և մեխանիկական շարժերը	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ բնակչության բնական և մեխանիկական շարժերի վերաբերյալ:	Վերլուծել ՀՀ բնակչության բնական շարժի, վերարտադրության և ժողովրդագրական քաղաքա-կանության առանձնահատ-կությունները: (Ս9.ՀԵԳ.ԲԱ.1) Բնորոշել ՀՀ միգրացիայի գործընթացների առանձնահատ-կությունները: (Ս9.ՀԵԳ.ԲԱ.4)	72-75	1	1		
29	ՀՀ բնակչության կազմը: Աշխատանքային ռեսուրսները	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ բնակչության կազմի օրինաչափությունների և առանձնահատկությունների վերաբերյալ:	Վերլուծել ՀՀ բնակչության կազմի առանձնահատկությունները: (Ս9.ՀԵԳ.ԲԱ.2) Բնորոշել ՀՀ աշխատանքային ռեսուրսները՝ ըստ որակական և քանակական ցուցանիշների: (Ս9.ՀԵԳ.ԲԱ.3)	75-78	1	1		
30	ՀՀ բնակչության տեղաբաշխումը: Տարաբնակեցումը	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ բնակչության տեղաբաշխման ու տարաբնակեցման օրինաչափությունների և առանձնահատկությունների վերաբերյալ:	Վերլուծել ՀՀ բնակչության տեղաբաշխման ու տարաբնակեցման առանձնահատ-կությունները: (Ս9.ՀԵԳ.ԲԱ.5)	79-83	1	1		
31	Մայրաքաղաք Երևան	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ մայրաքաղաք Երևանի բնակչության թվաքանակի շարժընթացի, բնական և մեխանիկական շարժերի, աշխատանքային ռեսուրսների, տեղաբաշխման ու տարաբնակեցման օրինաչափությունների և առանձնահատկությունների վերաբերյալ:	Վերլուծել ՀՀ մայրաքաղաք Երևանի բնակչության թվաքանակի շարժընթացը, բնական և մեխանիկական շարժերը, աշխատանքային ռեսուրսների, տեղաբաշխման ու տարաբնակեցման օրինաչափությունները և առանձնահատկությունները:	83-85	1	1		
32	ՀՀ Խոշոր քաղաքները	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ Խոշոր քաղաքների վերաբերյալ:	Վերլուծել ՀՀ Խոշոր քաղաքների բնութագրերը:	86-88	1	1		
33	Հարցեր և առաջադրանքներ «Հայաստանի Հանրապետության բնակչությու-նը» Բաժնի կրկնության համար	Սովորողների մեջ ձևավորել թեմայի հիմնական հասկացությունները ընկալելու, վերլուծելու և ամփոփ ներկայացնելու կարողություններ:	Ներկայացնել, վերլուծել թեմայի հիմնական հասկացությունները:	90	1	1		

34	ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՇԽԱՏԱՆՔ 5. Գործնական աշխատանք ՀՀ բնակչությունը	Ամրապնդել սովորողների գիտելիքները թեմայի վերաբերյալ: Զարգացնել սովորողների համեմատական, վերլուծական կարողությունները:	Կատարել անհատական աշխատանք՝ ներկայացնելով գիտելիքները, կարողությունները, հմտությունները թեմայի վերաբերյալ:		1		1	
ԹԵՄԱ 5		ՀՀ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ						
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		Զնալորել գիտելիքներ ՀՀ տնտեսության ճյուղային կառուցվածքի, զարգացման գործոնների և տարածական բաշխվածության վերաբերյալ:						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱԴՐՅՈՒՆՔԸ		1. Բացատրել և վերլուծել ՀՀ տնտեսության ճյուղային և տարածքային կառուցվածքի ու մասնագիտացման առանձնահատկությունները: 2. Թեմայի նպատակին հասնելու համար սովորողը պետք է կարողանա Պարտադիր 1) Նկարագրել Հայաստանի տնտեսական զարգացման գործընթացի բնորոշ գծերը XIX դարի կեսերից մինչև մեր օրերը:(Հ15) 2) Բնութագրել ՀՀ տնտեսության զարգացման բնական (բնառեսուրսային) նախադրյալներն ու տնտեսության առանձնահատկությունները:(Հ15,Հ17) 3) Բացատրել ՀՀ տնտեսության և դրա առանձին ճյուղերի տեղաբաշման վրա ազդող գործոնները:(Հ17) 4) Ներկայացնել ՀՀ արդյունաբերությունը, բացատրել ճյուղի տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:(Հ8,Հ17) 5) Ներկայացնել ՀՀ էներգետիկան, քննարկել ճյուղի զարգացման հեռանկարները:(Հ7,Հ10,Հ17,Հ25,Հ29,Հ30,Հ31) 6) Ներկայացնել ՀՀ հանքագործական արդյունաբերությունը, քննարկել ճյուղի բնապահպանական ազդեցությունն ու զարգացման հեռանկարները:(Հ7,Հ10,Հ17,Հ25,Հ29,Հ30,Հ31) 7) Ներկայացնել ՀՀ մշակող արդյունաբերությունը, քննարկել մշակող արդյունաբերության ճյուղերի զարգացման հեռանկարները:(Հ7,Հ16,Հ17,Հ25,Հ29,Հ30,Հ31) 8) Ներկայացնել ՀՀ արդյունաբերության նորագույն ճյուղերը, քննարկել արդյունաբերության նորագույն ճյուղերի զարգացման հեռանկարները:(Հ7,Հ16,Հ17,Հ25,Հ29,Հ30,Հ31) 9) Նկարագրել ՀՀ հողային ֆոնդի կառուցվածքն ու հողաբարելավման տեսակները:(Հ9,Հ17) 10) Ներկայացնել ՀՀ գյուղատնտեսությունը, քննարկել մասնագիտացման ճյուղերի զարգացման հեռանկարները:(Հ7,Հ10,Հ16,Հ17, Հ25,Հ29,Հ30,Հ31) 11) Ներկայացնել ՀՀ բուսաբուծությունն ու անասնապահությունը, բացատրել դրանց տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:(Հ10,Հ17,Հ29,Հ30, Հ31) 12) Ներկայացնել ՀՀ սննդի արդյունաբերությունը, բացատրել դրա առանձին ճյուղերի տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:(Հ10, Հ17, Հ29, Հ30, Հ31) 13) Ներկայացնել ՀՀ տրանսպորտի հիմնական տեսակներն ու տրանսպորտային ցանցի առանձնահատկությունները, քննարկել տարածաշրջանային տրասպորտային համակարգերին ՀՀ միանալու հեռանկարները:(Հ7,Հ17,Հ29,Հ30,Հ31) 14) Նկարագրել ՀՀ տնտեսության ոչ արտադրական ոլորտը, քննարկել դրա առանձին ոլորտների նշանակությունն ու զարգացման հեռանկարները:(Հ7,Հ10,Հ16,Հ17,Հ29,Հ30,Հ31,Հ44) 15) Ներկայացնել ՀՀ տեղն ու դերը համաշխարհային տնտեսության համակարգում:(Հ15,Հ16) 16) Նկարագրել ՀՀ արտաքին տնտեսական կապերի աշխարհագրությունը, քննարկել ՀՀ միջազգային տնտեսական ինտեգրման ու մասնագիտացման կարևորությունը երկրի զարգացման տեսանկյունից:(Հ7,Հ10,Հ17,Հ29,Հ30,Հ31)						
35	ՀՀ տնտեսության ընդհանուր բնութագիրը	Զնալորել գիտելիքներ ՀՀ տնտեսության, արդյունաբերության և գյուղատնտեսության ճյուղային կառուցվածքի, զարգացման գործոնների և տարածական բաշխվածության վերաբերյալ:	Ներկայացնել Հայաստանի տնտեսության զարգացման ընդհանուր պատկերը 19-րդ դարի կեսերից մինչև մեր օրերը:(Ա9.ՀԵԳ.ՏԿՏ.1) Վերլուծել ՀՀ տնտեսության առանձնահատկությունները:(Ա9.ՀԵԳ.ՏԿՏ.2)	91-94	1	1		
36	ՀՀ արդյունաբերությունը. ընդհանուր բնութագիրը, ճյուղային կառուցվածքը	Զնալորել գիտելիքներ ՀՀ արդյունաբերության ճյուղային կառուցվածքի, զարգացման գործոնների և տարածական բաշխվածության, զարգացման հեռանկարների վերաբերյալ:	Վերլուծել ՀՀ, արդյունաբերության ճյուղային կառուցվածքը, տեղաբաշխումը և զարգացման միտումները:(Ա9.ՀԵԳ.ՏԿՏ.4) Գնահատել արդյունաբերության տեղն ու դերը՝ ՀՀ զարգացման գործընթացում:(Ա9.ՀԵԳ.ՏԿՏ.5)	94-97	1	1		
37	Էներգետիկան	Զնալորել գիտելիքներ ՀՀ վառելիքէներգետիկ համալիրի ճյուղային կառուցվածքի, զարգացման գործոնների և տարածական	Բացատրել ՀՀ էներգետիկայի առանձին ճյուղերի տեղաբաշխման գործոնները:(Ա9.ՀԵԳ.ՏԿՏ.3)	97-100	1	1		

		բաշխվածության, զարգացման հեռանկարների վերաբերյալ:						
38	Մետալուրգիական արդյունաբերությունը	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ մետալուրգիական արդյունաբերության ճյուղային կառուցվածքի, զարգացման գործոնների և տարածական բաշխվածության, զարգացման հեռանկարների վերաբերյալ:	Բացատրել ՀՀ մետալուրգիական արդյունաբերության առանձին ճյուղերի տեղաբաշխման գործոնները: (Մ9.ՀԵԳ.ՏԿՏ.3)	101-102	1	1		
39	Մշակող արդյունաբերություն	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ մշակող արդյունաբերության կառուցվածքի, զարգացման գործոնների և տարածական բաշխվածության, զարգացման հեռանկարների վերաբերյալ:	Բացատրել ՀՀ մշակող արդյունաբերության առանձին ճյուղերի տեղաբաշխման գործոնները: (Մ9.ՀԵԳ.ՏԿՏ.3)	103-104	1	1		
40	Մշակող արդյունաբերություն(շարունակություն)	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ մշակող արդյունաբերության կառուցվածքի, զարգացման գործոնների և տարածական բաշխվածության, զարգացման հեռանկարների վերաբերյալ:	Բացատրել ՀՀ մշակող արդյունաբերության առանձին ճյուղերի տեղաբաշխման գործոնները: (Մ9.ՀԵԳ.ՏԿՏ.3)	104-107	1	1		
41	Արդյունաբերության նորագույն ճյուղեր	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ արդյունաբերության նորագույն ճյուղերի ճյուղային կառուցվածքի, զարգացման գործոնների և տարածական բաշխվածության, զարգացման հեռանկարների վերաբերյալ:	Բացատրել ՀՀ արդյունաբերության նորագույն ճյուղերի առանձին ճյուղերի տեղաբաշխման գործոնները: (Մ9.ՀԵԳ.ՏԿՏ.3)	108-110	1	1		
42	ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՇԽԱՏԱՆՔ 6. ԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՀՀ արդյունաբերությունը	Ամրապնդել սովորողների գիտելիքները թեմայի վերաբերյալ: Զարգացնել սովորողների համեմատական, վերլուծական կարողությունները:	Կատարել անհատական աշխատանք՝ ներկայացնելով գիտելիքները, կարողությունները, հմտությունները թեմայի վերաբերյալ:	110	1		1	
43	ՀՀ գյուղատնտեսությունը: Ընդհանուր բնութագիրը	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ գյուղատնտեսության զարգացման նախադրյալների, ճյուղային կառուցվածքի, տարածքային տեղաբաշխման ու մասնագիտացման վերաբերյալ:	Բնութագրել ՀՀ գյուղատնտեսության առաջատար ճյուղերը, վերլուծել դրանց տեղաբաշխման առանձնահատկություններն ու զարգացման միտումները: (Մ9.ՀԵԳ.ՏԿՏ.6)	111-113	1	1		
44	Հողային ֆոնդը: Գյուղատնտեսական հողաբարելավումը	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ հողային ֆոնդի, գյուղատնտեսական հողաբարելավման մասին:	Ներկայացնել ՀՀ հողերի պահպանության և բարելավման միջոցառումները: (Մ9.ԲՄ.Ե.3)	114-116	1	1		
45	Բուսաբուծությունը	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ գյուղատնտեսության զարգացման նախադրյալների, ճյուղային կառուցվածքի, տարածքային տեղաբաշխման ու մասնագիտացման վերաբերյալ:	Բնութագրել ՀՀ բուսաբուծության առաջատար ճյուղերը, վերլուծել դրանց տեղաբաշխման առանձնահատկություններն ու զարգացման միտումները: (Մ9.ՀԵԳ.ՏԿՏ.6)	116-119	1	1		
46	Անասնապահություն	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ անասնապահության զարգացման նախադրյալների, ճյուղային կառուցվածքի, տարածքային տեղաբաշխման ու մասնագիտացման վերաբերյալ:	Բնութագրել ՀՀ անասնապահության առաջատար ճյուղերը, վերլուծել դրանց տեղաբաշխման առանձնահատկություններն ու զարգացման միտումները: (Մ9.ՀԵԳ.ՏԿՏ.6)	119-121	1	1		

ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱԴՅՈՒՆՔԸ		1. Պարտադիր 1) Ներկայացնել մարզի աշխարհագրական դիրքի և բնական պայմանների առանձնահատկությունները: (Հ17) 2) Ներկայացնել բնական պայմաններն ու ռեսուրսները՝ որպես մարզի զարգացման նախադրյալ: (Հ17) 3) Ներկայացնել բնակչության տեղաբաշխման, ուրբանիզացման և տարաբնակեցման բնորոշ գծերը, թվարկել մարզի խոշոր բնակավայրերը: (Հ17) 4) Ներկայացնել մարզի տնտեսության ճյուղային կառուցվածքը: (Հ17) 2. Լրացուցիչ 1) Հաշվել մարզի բնակչության խտության, բնակչության բնական վերարտադրության, ուրբանիզացման մակարդակի, բնակավայրերի միջին մարդաշատության ցուցանիշները: (Հ4, Հ7)						
57	Արագածոտնի մարզ	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ Արագածոտնի մարզի աշխարհագրական բնութագրերի վերաբերյալ:	Բնութագրել ՀՀ Արագածոտնի մարզը, բնությունը (ռելիեֆ, կլիմա, ջրագրություն, կենսաբազմազանություն, վերընթաց գոտիականություն), բնակչության թիվը, դրա դինամիկան, կազմը, տեղաբաշխումն ու տարաբնակեցումը:	141-144	1	1		
58	Արարատի մարզ	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ Արարատի մարզի աշխարհագրական բնութագրերի վերաբերյալ:	Բնութագրել ՀՀ Արարատի մարզը, բնությունը (ռելիեֆ, կլիմա, ջրագրություն, կենսաբազմազանություն, վերընթաց գոտիականություն), բնակչության թիվը, դրա դինամիկան, կազմը, տեղաբաշխումն ու տարաբնակեցումը:	145-147	1	1		
59	Արմավիրի մարզ	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ Արմավիրի մարզի աշխարհագրական բնութագրերի վերաբերյալ:	Բնութագրել ՀՀ Արմավիրի մարզը, բնությունը (ռելիեֆ, կլիմա, ջրագրություն, կենսաբազմազանություն, վերընթաց գոտիականություն), բնակչության թիվը, դրա դինամիկան, կազմը, տեղաբաշխումն ու տարաբնակեցումը:	147-150	1	1		
60	Գեղարքունիքի մարզ	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի աշխարհագրական բնութագրերի վերաբերյալ:	Բնութագրել ՀՀ Կոտայքի մարզը, բնությունը (ռելիեֆ, կլիմա, ջրագրություն, կենսաբազմազանություն, վերընթաց գոտիականություն), բնակչության թիվը, դրա դինամիկան, կազմը, տեղաբաշխումն ու տարաբնակեցումը:	150-153	1	1		
61	Լոռու մարզ	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ Լոռու մարզ մարզի աշխարհագրական բնութագրերի վերաբերյալ:	Բնութագրել ՀՀ Շիրակի մարզը, բնությունը (ռելիեֆ, կլիմա, ջրագրություն, կենսաբազմազանություն, վերընթաց գոտիականություն), բնակչության թիվը, դրա դինամիկան, կազմը, տեղաբաշխումն ու տարաբնակեցումը:	153-156	1	1		
62	Կոտայքի մարզ	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ Կոտայքի մարզի աշխարհագրական բնութագրերի վերաբերյալ:	Բնութագրել ՀՀ Լոռու մարզը, բնությունը (ռելիեֆ, կլիմա, ջրագրություն, կենսաբազմազանություն, վերընթաց գոտիականություն), բնակչության թիվը, դրա դինամիկան, կազմը, տեղաբաշխումն ու տարաբնակեցումը:	157-159	1	1		
63	Շիրակի մարզ	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ Շիրակի մարզի աշխարհագրական բնութագրերի վերաբերյալ:	Բնութագրել ՀՀ Տավուշի մարզը, բնությունը (ռելիեֆ, կլիմա, ջրագրություն, կենսաբազմազանություն, վերընթաց գոտիականություն), բնակչության թիվը, դրա դինամիկան, կազմը, տեղաբաշխումն ու տարաբնակեցումը:	160-162	1	1		
64	Սյունիքի ձորի մարզ	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ Սյունիքի	Բնութագրել ՀՀ Գեղարքունիքի մարզը,	162-165	1	1		

		մարզի աշխարհագրական բնութագրերի վերաբերյալ:	բնությունը (ռելիեֆ, կլիմա, ջրագրություն, կենսաբազմազանություն, վերընթաց գոտիականություն), բնակչության թիվը, դրա դինամիկան, կազմը, տեղաբաշխումն ու տարաբնակեցումը:					
65	Վայոց ձորի մարզ	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ Վայոց ձորի մարզի աշխարհագրական բնութագրերի վերաբերյալ:	Բնութագրել ՀՀ Վայոց ձորի մարզի բնությունը (ռելիեֆ, կլիմա, ջրագրություն, կենսաբազմազանություն, վերընթաց գոտիականություն), բնակչության թիվը, դրա դինամիկան, կազմը, տեղաբաշխումն ու տարաբնակեցումը:	166-168	1	1		
66	Տավուշի մարզ	Ձևավորել գիտելիքներ ՀՀ Տավուշի մարզի աշխարհագրական բնութագրերի վերաբերյալ:	Բնութագրել ՀՀ Սյունիքի մարզը, բնությունը (ռելիեֆ, կլիմա, ջրագրություն, կենսաբազմազանություն, վերընթաց գոտիականություն), բնակչության թիվը, դրա դինամիկան, կազմը, տեղաբաշխումն ու տարաբնակեցումը:	169-172	1	1		
67	Հարցեր և առաջադրանքներ «ՀՀ վարչական բաժնի կրկնության համար մարզերը»	Սովորողների մեջ ձևավորել թեմայի հիմնական հասկացությունները ընկալելու, վերլուծելու և ամփոփ ներկայացնելու կարողություններ:	Ներկայացնել, վերլուծել թեմայի հիմնական հասկացությունները:		1	1		
68	ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՇԽԱՏԱՆՔ 9. Բանավոր հարցում ՀՀ վարչական մարզերը	Ամրապնդել սովորողների գիտելիքները թեմայի վերաբերյալ: Զարգացնել սովորողների համեմատական, վերլուծական կարողությունները:	Կատարել անհատական աշխատանք՝ ներկայացնելով գիտելիքները, կարողությունները, հմտությունները թեմայի վերաբերյալ:		1		1	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ					68	59	9	